

Το κρίσιμο ραντεβού

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η Αθήνα θα επιδιώξει μια συνοδική διευθέτηση των εκκρεμών θεμάτων με την Αγκυρα, που θα περιλαμβάνει και το τουρκολιβικό μνημόνιο

Το παρασκήνιο της επίσκεψης του Αιγύπτιου Προέδρου στην Αγκυρα και οι 17 συμφωνίες που υπεγράψαν

Του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΡΕΤΑΙΟΥ**
e.aretaios@realnews.gr

■ **ΚΑΝΟΝΤΑΣ** μία ακόμα «κωλοτούμπα» στην εξωτερική του πολιτική, ο **Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν** υποδέχθηκε την εβδομάδα που πέρασε τον Πρόεδρο της Αιγύπτου **Αμπντελφατάχ αλ Σίσι**, συνεχίζοντας έτσι τη μεγάλη στροφή της Αγκυρας, η οποία συστηματικά πλέον προσπαθεί να ξαναφτιάξει τις σχέσεις της με τους πρώην εχθρούς και αντιπάλους της στη Μέση Ανατολή και στην ανατολική Μεσόγειο.

Ο «δολοφόνος Σίσι» έγινε «αξιότιμος κύριος» και «αδελφός», όπως σκωπτικά έγραψαν τα τουρκικά αντιπολιτευόμενα μέσα, με τους δύο άνδρες να υπογράφουν 17 συμφωνίες. Αυτές καλύπτουν διάφορους τομείς, από την άμυνα έως την ενέργεια, ενώ, μεταξύ άλλων, προβλέπουν την αύξηση των επενδύσεων της Τουρκίας στην Αίγυπτο, οι οποίες ξεπερνούν τα 3 δισεκατομμύρια δολάρια. Στην ατζέντα περιλαμβάνονταν η υλοποίηση κοινών έργων με την Αίγυπτο, επενδύσεις στον αμυντικό τομέα, η ανάπτυξη συνεργασίας ιδίως στους τομείς

λαιστινιακό ζήτημα, αλλά εκτός από το ότι ζητούν να τερματιστεί η επιθετικότητα του Ισραήλ, υποστηρίζουν τη λύση των δύο κρατών και στέλνουν ανθρωπιστική βοήθεια, δεν είναι ρεαλιστικό να περιμένουμε να έχουν μια συγκεκριμένη και παραγωγική συνεργασία», έγραψε ο έγκριτος δημοσιογράφος **Μουράτ Γιετκίν** στον ιστότοπό του.

Όσον αφορά τη Λιβύη, ένα από τα βασικά θέματα συζητήσεων ανάμεσα στον Ερντογάν και τον Σίσι, οι ισορροπίες παραμένουν εύθραυστες και με μάλλον αβέβαιο μέλλον.

«Αν η Τουρκία και η Αίγυπτος μπορέσουν να συνεργαστούν, θα συμβάλουν σημαντικά στην εδραίωση της ειρήνης και της σταθερότητας στη Λιβύη», εκτιμά ο Γιετκίν, τονίζοντας ότι «υποθέτω πως δεν είναι ακόμα σε σημείο που να μπορούν να δουν το θέμα από την ίδια ακριβώς οπτική γωνία».

Αργοί ρυθμοί

Η στροφή προς τον Σίσι, που η Αγκυρα προετοίμαζε εδώ και καιρό στην οποία όμως το Κάιρο ανταποκρίθηκε στους δικούς του, μάλλον αργούς ρυθμούς, αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης δυναμικής στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας στη Μέση Ανατολή.

Το 2018, ο Ερντογάν επισκέφθηκε τον Σαουδάραβα διάδοχο πρίγκιπα **Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν**, τον οποίο είχε κατηγορήσει κάποια χρόνια νωρίτερα ότι διέταξε τη δολοφονία του δημοσιογράφου **Τζαμάλ Κασόγκι** στην Κωνσταντινούπολη. Στη συνέχεια, ο Σαλμάν επισκέφθηκε την Τουρκία, ενώ ο Ερντογάν συμφιλώθηκε με τον Πρόεδρο των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων **Μοχάμεντ μπιν Ζάιεντ**, τον οποίο είχε κατηγορήσει ότι υποστήριξε την απόπειρα πραξικοπήματος στις 15 Ιουλίου του 2016.

Το μεγάλο ερώτημα που κυριαρχεί σήμερα στην Τουρκία είναι αν -και κυρίως πώς- θα προχωρήσει και η τελική «ομαλοποίηση» με τις χώρες της περιοχής, εκτός από το Ισραήλ, με μια νέα προσέγγιση με τον **Μπασάρ αλ Ασαντ** της Συρίας. Το θέμα αυτό είναι φλέγον για την Τουρκία και έχει άμεσες εσωτερικές διαστάσεις, καθώς αφορά και το μεταναστευτικό αλλά και το Κουρδικό.

Το μεταναστευτικό είναι πλέον αναπόσπαστο κομμάτι των εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων στην Τουρκία και η όποια ομαλοποίηση με τη Δαμασκό θα παρουσιαστεί στο τουρκικό κοινό ως «μεγάλο βήμα» για τον έλεγχο του μεταναστευτικού και για την προοπτική επιστροφής Σύρων προσφύγων από την Τουρκία στη Συρία.

Το Κουρδικό, διαχρονικό πρόβλημα της Τουρκίας, αφορά άμεσα τις τουρκοσυριακές σχέσεις λόγω των Κούρδων της βόρειας Συρίας αλλά και της κατοχής συριακού εδάφους από τις τουρκικές ένοπλες δυνάμεις.

Ο Ασαντ έχει καταστήσει σαφές ότι για να ξεκινήσει οποιαδήποτε διαδικασία ομαλοποίησης θα πρέπει πρώτα η Τουρκία να αποσύρει τα κατοχικά της στρατεύματα, κάτι που καθιστά εξαιρετικά δύσκολο το να ξεκινήσουν συνομιλίες ανάμεσα στην Αγκυρα και τη Δαμασκό.

Την ίδια ώρα, ωστόσο, η Τουρκία έκανε ακόμα ένα... ακροβατικό βήμα ανάμεσα στους δυτικούς εταίρους της και τη Ρωσία και την Κίνα, υποβάλλοντας αίτηση για να γίνει μέλος στα BRICS. Κίνηση που η αντιπολίτευση χαρακτήρισε ως «μια διπλωματική τρέλα, μια απόπειρα διπλωματικής αυτοκτονίας».

Πώς ο «δολοφόνος Σίσι» έγινε «αξιότιμος κύριος»

του υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG), της πυρηνικής ενέργειας και των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Αγνωστο πάντως παραμένει το κατά πόσο συζητήθηκαν ζητήματα που αφορούν την ΑΟΖ, κάτι που ενδιαφέρει άμεσα την Ελλάδα.

Η στροφή

Η επίσκεψη του Σίσι στην Αγκυρα έγινε μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της στροφής της Τουρκίας, η οποία έχει, προς το παρόν τουλάχιστον, υιοθετήσει ένα ορθόδοξο οικονομικό πρόγραμμα, με έναν από τους βασικούς του άξονες να είναι οι επενδύσεις και η προσέλκυση ξένων κεφαλαίων. Στη σημερινή συγκυρία, με τη Μέση Ανατολή να φλέγεται και τον πόλεμο στη Γάζα να είναι μια «ανοικτή πληγή», οι νέες σχέσεις της Αγκυρας με την Αίγυπτο έχουν ιδιαίτερη σημασία, καθώς η Τουρκία βρίσκεται σε τροχιά μετωπικής σύγκρουσης με το Ισραήλ του **Μπενιαμίν Νετανιάχου**.

Και οι δύο πλευρές προσπάθησαν να κρατήσουν τα προσχήματα, με τον Σίσι να μην αναφέρεται στη Χαμάς στη συνέντευξη Τύπου. Ωστόσο, οι βαθιές διαφορές παραμένουν. «Ο Πρόεδρος Ερντογάν και ο Σίσι είπαν ότι η Τουρκία και η Αίγυπτος έχουν κοινή στάση για το πα-

Μπτσotάκν (πιθανότατα στις 22 Σεπτεμβρίου) και τον Ερντογάν, όσο και με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων, τον Πρόεδρο της Κύπρου **Νίκο Χριστοδουλίδη** και τον Τουρκοκύπριο **Ερσίν Τατάρ**. Σύμφωνα με πληροφορίες από διπλωματικές πηγές, ο Αντ. Γκουτέρες θα προσπαθήσει να πείσει τους ηγέτες (κυρίως τον Τατάρ) να γίνει σε μεταγενέστερο χρόνο μια τριμερής συνάντηση στη Νέα Υόρκη, ώστε να διαπιστωθεί αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για επανεκκίνηση της διαδικασίας. Με δεδομένο ότι η συνάντηση του Κυριάκου Μπτσotάκν με τον γ.γ. του ΟΗΕ θα προηγηθεί εκείνης με τον Ερντογάν, θα έχει ενδιαφέρον τι θα πουν στη συνέχεια οι δύο ηγέτες όταν συναντηθούν. Ο πρωθυπουργός, σύμφωνα με πληροφορίες, θέτει κάθε φορά το ζήτημα αυτό στην ατζέντα του διαλόγου με τον Ερντογάν, ο οποίος όμως εμφανίζεται πάντα αμετακίνητος.